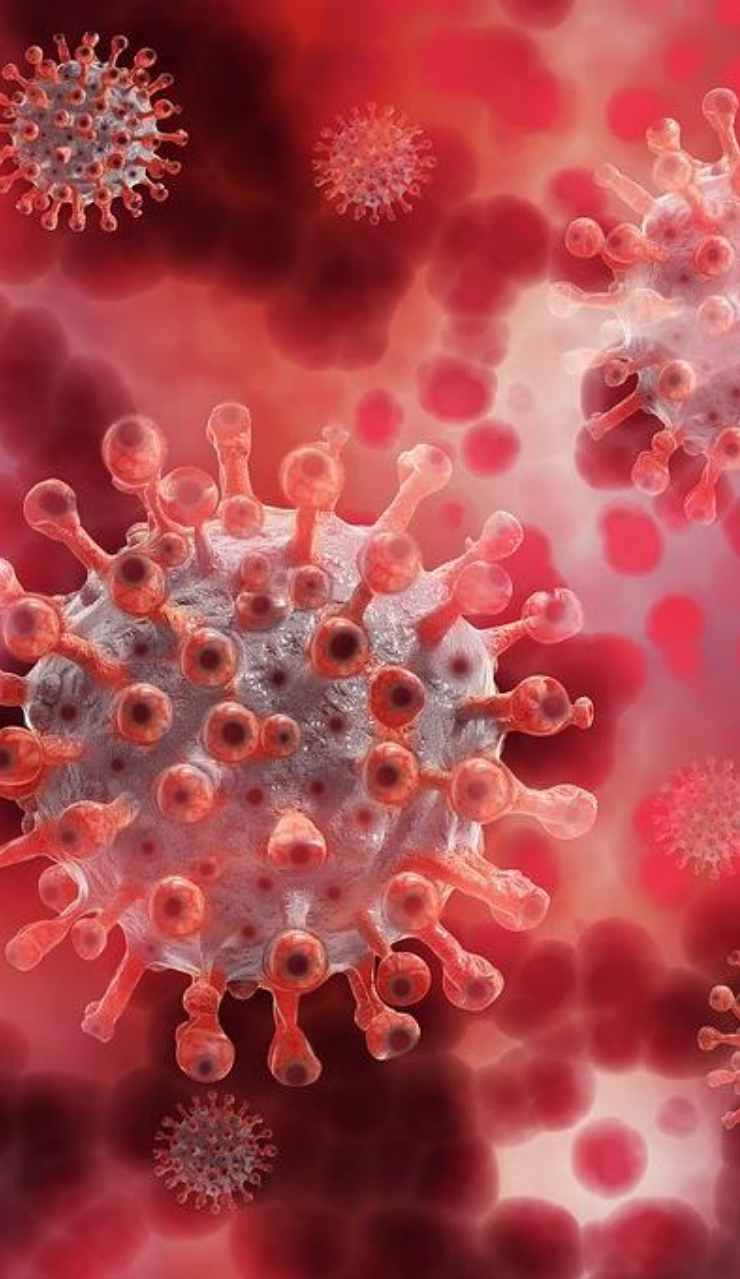

COVID-19 Commissariaat

Test events – mid term analyse van mei tot juni 2021

7 juli 2021 – Overlegd met Taskforce Testing

Beleidskader testevents

Regeringscommissariaat Corona
Commissariat Corona du Gouvernement
Pedro Facon

Beslissing overlegcomité 14 april 2021

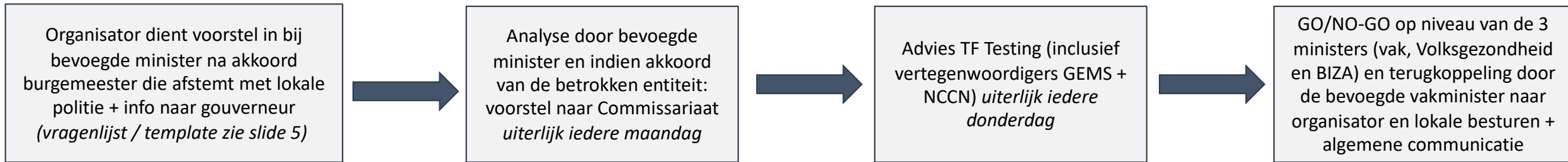
- Het Comité verzoekt het COVID-19-Commissariaat om in overleg met de bevoegde ministers van de deelstaten en de federale Minister van Volksgezondheid een kader, kalender en stappenplan voor proef- en pilootprojecten, zowel binnen als buiten, uit te werken tegen einde april.
- Dit plan dient gefaseerd opgesteld te worden. In een eerste fase komen projecten aan bod die met een wetenschappelijk doel georganiseerd worden, met name waarin nagegaan wordt hoe bij activiteiten en evenementen een covid “safe zone” gecreëerd kan worden. In een tweede fase komen projecten aan bod die tot doel hebben om, op basis van de wetenschappelijke bevindingen van de eerste fase, na te gaan hoe de activiteiten en evenementen optimaal georganiseerd kunnen worden. Het aspect ordehandhaving maakt hier eveneens onderdeel van uit.
- Een aantal proef- en pilootprojecten zullen worden geselecteerd, in samenspraak met de culturele, sport- en eventensector, zowel binnen als buiten en variërend inzake omvang, op basis van een algemeen kader inzake modaliteiten, testing en alignering met protocollen en evaluatie. Er dienen ook activiteiten aan bod te komen die reeds geopend zijn. Dit kader wordt door het COVID-19-Commissariaat aan de IMC Volksgezondheid voorgelegd op 21 april 2021.
- De selectie van de proef- en pilootprojecten wordt gevoerd door de bevoegde ministers, in afstemming met de betrokken lokale besturen en de federale minister van Volksgezondheid. In de schoot van het COVID-19-Commissariaat formuleert de Task Force Testing een advies over de geselecteerde projecten.

Kader voor pilootprojecten in mei/juni en voorzien proces

Uitgangspunten:

- Focus op evenementen (onder meer cultuur, sport, jeugd, andere evenementen) in mei en juni. Zomer wordt later overwogen, evenals meer fundamenteel onderzoek inzake veilig risicobeheer op langere termijn.
- Onderscheid Fase 1 en Fase 2 zoals vermeld in notificatie OCC hoeft niet strikt gemaakt te worden (wel aangeven welk type event het is).
- Wekelijkse coördinatievergadering met alle entiteiten en rapportering aan IMC: richtaantal van 30, overlap/variatie projecten, promoterschap, etc.
- "Quota" per entiteit (federaal en deelstaten) niet voorzien. Er wordt gerekend op voldoende zelfregulatie en onderlinge afstemming en loyaliteit bij alle stakeholders.
- Commissariaat / GEMS / TF Testing zullen testevents niet individueel begeleiden, geen ethisch comité of evaluatiecapaciteit op niveau Commissariaat, etc.

Evaluatie op minimaal volgende punten

- Volledigheid aanvraag (slide 5)
- Duidelijk, adequaat en coherent onderzoeksdoel (fase 1) / implementatiedoel (fase 2) en duidelijkheid over begeleiding door een autoriteit en/of wetenschappelijke instelling en wijze waarop dit wordt afgedekt (wetenschappelijk onderzoeksdesign en opvolging vereist)
- Epidemiologische voetafdruk event (en gradatie in functie van de tijd – zie volgende slide)
- Toelichting inzet testen vóór én na event (testing wordt voorzien als minimale voorwaarde bij elk pilootproject)
- CERM ingevuld en score CERM = groen (of in nieuw model GO)
- CIRM ingevuld (waar relevant)
- Desgevallend goedkeuring ethisch comité
- Informed consent en "décharge de responsabilité" nodig van de deelnemers (of van de ouders bij -18j)

Advies TF Testing (Commissariaat)

- Hoe onderzoeksdoel en organisatie eventueel bijsturen om nog relevant(er) te zijn?
- Feedback rond de aspecten waarvoor ondersteuning van autoriteit / wetenschappelijke instelling wordt gevraagd
- Feedback op epidemiologische voetafdruk en hoe veiliger te maken indien nodig
- Feedback op testopzet event (voor en na), onder meer type tests en organisatie activatiecodes voor testen na event (=verantwoordelijkheid organisator)
- Commissariaat maakt advies over aan bevoegde vakminister en ministers Volksgezondheid en Binnenlandse Zaken
- Ministers stemmen onderling af indien één van de ministers niet akkoord gaat met het advies
- Beslissing binnen max. 4 dagen na ontvangst advies TF Testing
- Vakminister staat in voor communicatie en contacten met project, ook in loop van project
- Pragmatisch proces voor deze stap af te spreken

Kader pilootprojecten en proces – epidemiologische voetafdruk van testevents

Proefevents mei

Characteristics	Low footprint	Medium footprint	High footprint	Very high footprint
Environment	Outdoor	Indoor, well ventilated (see SHC ventilation guidelines)		
Group size	<10	10-100 and/or <20% capacity	>100 and/or 20-50% capacity	
Type of groups	Fixed groups	Mixing groups with time interval	Mixing groups	
Duration of contact	<15 min		> 15 min	
Protective equipment	Mask wearing			
Social distancing	Distance >1.5m	Distance <1.5m		
Organisability and controllability	Highly manageable	Somewhat manageable		
Estimated number and type of population concerned	Very specific small group of population	Specific age range		
	MIN 3 characteristics		MAX 3 characteristics	NO very high footprint characteristics

Proefevents juni

Characteristics	Low footprint	Medium footprint	High footprint	Very high footprint
Environment	Outdoor	Indoor, well ventilated (see SHC ventilation guidelines)	Indoor not well ventilated	
Group size	<10	10-100 and/or <20% capacity	>100 and/or 20-50% capacity	>500 and/or 50-100% capacity
Type of groups	Fixed groups	Mixing groups with time interval	Mixing groups	
Duration of contact	<15 min		> 15 min	
Protective equipment	Mask wearing		No masks	No masks, shouting, talking, singing
Social distancing	Distance >1.5m	Distance <1.5m		Close contact
Organisability and controllability	Highly manageable	Somewhat manageable		
Estimated number and type of population concerned	Very specific small group of population	Specific age range	Full Belgian population and/or intergenerational mixing	
		MIN 3 characteristics	MAX 4 characteristics	MAX 1 characteristic

- Min en max karakteristieken op het vlak van epidemie voetafdruk voor elk van de 8 criteria
- ICU moet een dalende trend tonen + vaccinatie verloopt volgens planning (i.e. goedkeuringen testevents zijn voorwaardelijk in functie van de algemene crisisbeheersingsmaatregelen en eventueel maximum aantal deelnemers opleggen ivm epidemie situatie)

Kader pilootprojecten en proces – minimale vragen bij aanvraag

1	Titel van event
2	Organisator en contactgegevens
3	Wat zijn de karakteristieken van het event op vlak van epidemiologische voetafdruk (cfr tabel hogerop)?
a	Environment
b	Group size
c	Type of groups
d	Duration of contact
e	Protective equipment
f	Social distancing
g	Organisability and controllability
h	Estimated number and type of population concerned
4	Hoe zal op elk van deze domeinen worden gegarandeerd dat de opzet gerespecteerd wordt?
a	tijdens het evenement
b	in de uren voor en na het evenement
5	Welke onderzoeksvraag of -vragen zal / zullen worden beantwoord tijdens dit proefevenement?
6	Wat is de waarde hiervan voor de organisatie van toekomstige evenementen?
7	Door welke autoriteit / instelling zal dit project zich laten begeleiden?
8	CERM is ingevuld en bijgevoegd?
9	Wat is de score van het ingevulde CERM?
10	COVID19-testaanpak - hoe worden deelnemers aan het event getest vooraleer ze eventruimte betreden?
a	Beschrijf kort de aanpak
b	Welke omkadering voorziet u?
c	Welke infrastructuur voorziet u hiervoor?
d	Welke testen (leverancier / merk / type) zal u gebruiken?
e	Hoe vangt u de deelnemers op in de wachttijd tussen afname test en beschikbaarheid resultaat?
f	Hoeveel en welk type omkaderend medisch personeel voorziet u voor de testafname voor het event?
g	Hoe zal u omgaan met positieve gevallen en hoe zal u opvolging door contact tracing verzekeren?
11	COVID19-testaanpak - hoe worden deelnemers NA het event opgevolgd?
a	Beschrijf kort de aanpak hoe u medewerkers er toe zal bewegen om zich te laten testen NA het event
b	Op welke manier zullen deelnemers aan het event hun activatiecode ontvangen?
12	Gegevens van de deelnemers aan het event.
a	Op welke manier zal u de gegevens van de deelnemers aan het event registreren?
b	Welke gegevens zal u verzamelen?
c	Hoe lang zal u deze gegevens bijhouden
13	Welke acties hebt u genomen om niet-gevacineerde risicopatiënten af te raden deel te nemen aan het event?
14	Welke aansprakelijkheidsclausules heeft u opgenomen? Graag exacte bewoording.
15	Hoe zal u vragen / nagaan of bezoekers de corona-app hebben geïnstalleerd en/of geactiveerd?
16	Wie zal het verslag opmaken en graag contactgegevens?
17	Wordt het project begeleid / goedgekeurd door een ethisch comité? Zo ja, door welk comité?
18	Akkoord lokaal bestuur ontvangen?

Typologie goedgekeurde testdossiers en- events

Aantal testevents en/of -dossiers

Tussen mei en juni 2021 konden testevents worden ingediend (rekening houdend met bepaalde foot print – zie slide 5). Er werden 22 testdossiers ingediend.

Daarvan werden 3 testdossiers teruggetrokken, 2 testdossiers hadden niet langer een toestemming nodig (de activiteit kon plaatsvinden rekening houdend met de beslissingen van het OC).

In totaal werden 17 testdossiers goedgekeurd. Van 12 dossiers ontving het Commissariaat een evaluatieverslag, vijf evaluatieverslagen –rekening houdend met het tijdstip waarop de events plaatsvinden- moeten nog worden ingediend.

De 12 testdossiers bevatten in totaal 16 verschillende events, sommigen events werden meermaals herhaald hetgeen de teller brengt op 27 voorstellingen met in totaal 6.230 deelnemers.

De testdossiers werden ingediend door sport (8), cultuur (7) en toerisme (1).

Testevents en/of -dossiers opgenomen in dit verslag (6 juli 2021)

	Naam	Type event	Aantal mensen	Sector
1	Congres Antwerpen van Scherm naar CIRM	Binnen - passief	233	Tourisme
2	KVS	Binnen - passief	819	Cultuur
3	Toneelhuis	Binnen - passief	786	Cultuur
4	FWB			
	Spa	Binnen - actief	423	Cultuur
	Namur	Buiten - passief	793	Cultuur
5	Ghelamco Gent	Buiten - passief	300	Sport
6	Festival-test Eupen Musik Marathon	Buiten - passief	371	Cultuur
7	Vlaams Kampioenschap Atletiek	Buiten - actief	672	Sport
8	Testevenement C-mine Genk	Buiten - actief	75	Cultuur
9	Proleague Club Brugge	Buiten - passief	348	Sport
10	Ventilatie in sportzalen			
	Fitness	Binnen - actief	50	Sport
	Fitness	Binnen - actief	80	Sport
	Klimsport	Binnen - actief	80	Sport
	Basketbal	Binnen - actief	400/500/700	Sport
11	Ecran géant Manhay - EK Foot	Binnen - passief	-	Sport
12	Beringen voetbal op scherm	Buiten - passief	80	Cultuur

Indeling van de testdossiers volgens typologie: actief/passief & binnen/buiten

Binnen – Passief	Binnen – Actief
Van Schern naar Cirm	FWB SPA
KVS	Ventilatie van sporzalen
Toneelhuis	
Ecran Géant Manhay	
Buiten - Passief	Buiten - Actief
Ghelamco Arena	C-Mine Genk
FWB Namur	Vlaams kampioenschap Atletiek
Eupen Music Marathon	
Pro-league Club Brugge	
Beringen voetbalscherp	

e

Indeling van de testdossiers volgens typologie: actief/passief & binnen/buiten

- Er is een mooie spreiding over de diversiteit van 'risico-contexten'.
- Zowel binnen als buiten events vonden plaats
- Zowel passief (zittend) als actief (lopend, dansend)
- Elk van de kwadranten bevat een aantal testdossiers.

Thema's die aanbod komen in de testdossiers

Thema's	
Pre- en posttesten	12
Luchtkwaliteit (ventilatie)	4
Crowdmanagement	6
Bezoekersbeleving	3

- Alle testdossiers deden een inspanning rond pre en/of post testen, sommigen hebben een specifiek onderzoeksopzet uitgewerkt rond testen (4, 5, 8 en 9)
- Eén op drie werkt rond luchtkwaliteit
- 6 onderzochten en observeerden crowdmanagement
- 3 maken melding van een bezoekersbevraging
- In de hierna volgende slides keren de verschillende thema's terug

Volgende elementen werden op basis van het ingediende evaluatieverslag per testevent en/of -dossier gereconstrueerd (zie bijlage 1)

Type event

- Binnen/buiten-actief/passief
- Datum
- Aard
- Aantal deelnemers

Indicatie van footprint

Testing

- Hoe organiseerde men testing?
- Hoeveel deelnemers testen pre en post positief. Hoeveel daarvan zijn terug te brengen naar het event. Hoe worden positieve personen opgevolgd?
- Kan men tips & tricks delen hoe men dit anders/beter kan aanpakken

Volgende elementen werden op basis van het ingediende evaluatieverslag per testevent en/of -dossier gereconstrueerd (zie bijlage 1)

Onderzoek (1)

Wat is het onderzoeksonderwerp?

Wat is de nulhypothese?

Wie zijn de onderzoekspartners?

Hoe heeft men het onderzoek methodologisch aangepakt?

Wat heeft men eruit geleerd?

Welke conclusies zijn relevant voor de sector?

Welke onderzoeksvragen zijn nog niet beantwoord en zijn wél relevant?

Onderzoek (2)

Onderzoek (3)

Analyse testevents en/of -dossiers

Voor de verschillende testevents en/of –dossiers werd een analyse maakt van

- ervaring op vlak van pre- en posttesten;
- inzichten inzake luchtkwaliteit;
- opgedane kennis inzake crowdmanagement;
- bezoekersbeleving.

Pre- en posttesten

Pre-testen

Op de testevents werd gebruik gemaakt van sneltesten op locatie. Bij gebruik van antigeen testen is een verwerkingstijd nodig (tussen afname en diagnose). Door de verwerkingstijd dient men rekening te houden met een fysieke wachtruimte om de testuitslag af te wachten. De organisatoren merken op

- Het voorzien van de benodigde wachtruimte (5) of drive-inn (7) is noodzakelijk.
- Het voorzien in voldoende medisch personeel vergt een grote logistieke en financiële inspanning. Bijvoorbeeld: per 100 personen die men op een half uur wil testen zijn 5 medische, 2 administratieve en 1 hoofdarts nodig (5) of nog: om 200 personen op 1 uur te testen is er nood aan 6 swabbers, 6 stewards en 6 tot 8-tal administratieve MW-ers. Spreiding per deelnemer bedraagt 10 minuten, er is geen wachttijd. De voorziene logistieke capaciteit wordt eveneens becijferd in beschikbare vierkante meter per post, bijvoorbeeld 4m² per medisch punt (5)
- Het sneltesten lokaal (op het event) kent beperkingen in testcapaciteit (5,8). Dit wordt veroorzaakt door (zie boven) enerzijds het (medisch) personeel dat nodig is en anderzijds door de voorziene beschikbare wachtruimte. Dit laatste spoort met de NL ervaring waarin becijferd werd dat voor een (sport)evenement van 10.000 bezoekers die in 1,5uren gespreid binnentreden meer dan 100 snelstraten met gemiddeld 4 medewerkers nodig zijn en een fysieke wachtruimte van ca. 10.000m².

Pre-testen

Er werden lessen getrokken waaronder

- Het servicepunt van artsen werd geoptimaliseerd door het verzamelen van administratieve gegevens toe te vertrouwen aan mw-ers, wat een tijdwinst opleverde (1)
- Er werden wachtrijen aan de ingang vermeden door na afname van test meteen door te gaan naar een vaste en genummerde seat. In geval van positief getest kreeg persoon een SMS met vraag om site te verlaten. Controle was mogelijk door genummerde seatings. (5)
- Er werd gewerkt met de afname van een sneltest met barcode link (5)
- Voor grotere groepen werd gewerkt met een collectiviteit van codes voorafgaand aan het event (7)
- Spreiding in aankomsttijd werd ingezet als middel om soepele afhandeling mogelijk te maken (8)
- Bezoekers laten weten dat hun deelname weinig of niet beïnvloed werd door een sneltest (8). Dit laatste strookt opnieuw met de NL ervaring (men ervaart het als eerder onplezierig maar met korte duurtijd van de afname lijkt dit geen knelpunt voor bezoekers).

Pre-testen

Er werden verschillende soorten tests gebruikt. Enkel tests afgenomen door medisch geschoold personeel en terugkerend op de FAGG-lijst waren toegestaan.

- Wat betreft toekomstige testevents wordt gesuggereerd (10) om op voorhand te weten welke sneltesten zullen gebruikt worden. Dit is relevant voor het opzet. Voor sneltesten met veel manipulaties (druppels in testbuis, ...) worden best tafels voorzien waarbij de bezoekers zich verplaatsen. Voor testen waarbij dit niet nodig is, kunnen verpleegkundigen zich verplaatsen en kunnen de deelnemers gewoon blijven zitten in de testruimte.

Pre-testen

Hoeveel deelnemers testen positief bij pre-testing?

- Bij 10 testevents werd niemand positief getest
- Bij 3 testevents (10 a, 4 b en 9) was er telkens één iemand positief
- Van 3 testevents (2, 5 en 12) is geen informatie beschikbaar

Het aantal positief getetste is klein, hetgeen ook tegen de achtergrond van de epidemiologische situatie op dat moment moet worden gezien. Vanaf begin mei tot eind juni daalde het aantal incidenties van 383 (27/04 – 03/05) naar 51 (26/06-02-07).

Pre-testen, bevindingen

- Het sneltesten op eventlocatie kent beperkingen in testcapaciteit.
- Bij grote events is het aangewezen om het lokaal testen zo beperkt mogelijk te houden en/of uit te sluiten en zoveel als mogelijk decentraal te organiseren.
- De noodzaak tot pre-testen is vanzelfsprekend afhankelijk van evolutie inzake vaccinatiegraad.
- Bij lokale uitbraken (rekening houdend met de risico-niveau's zoals bepaald door RAG) kan het wél blijvend nuttig zijn om pre-testings te organiseren, ook (afhankelijk van het risico-niveau) bij reeds gevaccineerden. Vanzelfsprekend moet deze afweging gemaakt worden rekening houdend met de testcapaciteit (en in samenhang met het beleid inzake pre-testing van andere reeds gevaccineerden in andere beleidsdomeinen bijvoorbeeld in ziekenhuiscontext). De ervaring vanuit de testevents inzake pre-testing en personeelsbezetting/wachtruimtes zijn waardevol.
- Het is aannemelijk dat het controleren bij de ingang (hetzij via pre-testing, hetzij via vaccinatiebewijs) de kans op een veilig event aanzienlijk wordt vergroot. Met het CST-ticket hebben organisatoren van events een belangrijke technologische tool in handen om dit mee mogelijk te maken.

Post-testen

- Deelnemers aan het event werden uitgenodigd om een post-test af te leggen. Soms werd dit on site gedaan (6), doorgaans gebeurde het door een activatiecode na te sturen.
- De deelnemersratio was zeer uiteenlopend: van 29% van de deelnemers die deelnam (5) tot 85% (6). Er is niet meteen een sluitende verklaring voor deze uiteenlopende ratio's.
- De opvolging van de mensen die een PCR-test hebben afgelegd vergde een inspanning, soms werden zelfs deelnemers opgebeld (1). In het laatste geval heeft men vastgesteld dat er een grote discrepantie was tussen de automatische kennisgeving aan de arts (25 bezoekers) en bezoekers die getuigden een PCR test te hebben afgelegd (120). Soms was er geen centrale opvolging (1, 5, 10 en 11).
- Bij de testdossiers die post-testing opvolging organiseerden stelde men vast dat
 - In vier testdossiers samen goed voor vijf voorstellingen vond men geen enkele besmetting (4, 6, 8 en 12)
 - In vier testdossiers samen goed voor 15 voorstellingen vond men positief getesten in 4 voorstellingen (2, 3, 7 en 9) – zie volgende slide

Post-testen, de besmetting in kaart

(A) In één van de zes voorstellingen (case 2) werden vier mensen positief getetst (1,1% van alle mensen bij wie een PCR-test werd afgenomen, zijnde 361 personen van de in totaal 850 bezoekers). De organisator laat weten dat het asymptomatische personen betreft. De personen die in de nabijheid zaten werden getest en zijn negatief.

(B) Van de vijf voorstellingen (case 3) die plaatsvonden werd op op één voorstelling 5 mensen (op 57 bezoekers die PCR test hebben ondergaan, dus 9%) positief getetst. De hoofdlaborant deelt mee dat het om zeer lage virale waarden gaat. De vijf stalen worden later op die dag opnieuw getest, waarbij 2 stalen negatief testen. 2 toeschouwers bevestigen dat het mogelijk een resultaat is van een eerdere besmetting daterend voor het event. Uit het zaalplan (gelinkt aan namen) blijkt telkens dat binnen 2M rondom de positief getestte personen geen vastgestelde besmetting terug te vinden is.

(C) Op het event waaraan 570 personen zich lieten zich post-testen (case 7), daarvan waren 3 personen positief (1 zwak positief). 0,5% testte dus positief. Deze besmettingen konden niet in verband worden gebracht met het event.

(D) In één event namen 159 bezoekers deel aan de PCR op dag 7, werden twee mensen positief getetst, 1,2% testte dus positief (case 9). De stalen waren zwak positief. Andere labo's die andere waarden hanteren zouden deze – aldus de onderzoekers- categoriseren als negatief. Beide cases kennen mekaar niet en zaten ook niet bij mekaar in de buurt. Het vermoeden bestaat dat het bezoekers zijn, die een eerder een COVID-besmetting hadden doorgemaakt.

Case 2 (Cq N31): PCRD0: negatief, PCRD7: zwak positief

Case 3 (Cq N 32,79): PCRD0: negatief, PCRD7: zwak positief

Post testen, bevindingen

- Het afnemen van post-testing wordt door organisatoren als erg belastend ervaren, de bereidheid om deel te nemen (in tegenstelling tot pre-testing) is minder groot of minstens erg wisselend.
- Het post-testen is vooral relevant voor onderzoeksdoeleinden en zou ook daarbinnen in een tweede fase selectief en doelbewust moeten worden ingezet.
- In vier events werden besmettingen vastgesteld, het betreft in absolute aantallen een beperkt aantal deelnemers. Het besmettingsniveau ligt tussen de 0,5% en 1,1% (met uitzondering van één uitschieter). Hetgeen vergelijkbaar is met de indicator PR van vertrekkende reizigers: die bedroeg in mei 1,2% en in juni 0.6% (met een dalende trend over verloop van beide maanden -gelijkaardig aan de algemene trend).
- Het blijkt moeilijk om de oorzaak van de besmetting te traceren, sommige testresultaten zijn ook erg zwak en kunnen wijzen op een eerdere besmetting.
- Het is aannemelijk dat het werken met pre-testen, vaccinatie en attestering de kans aanzienlijk verkleint dat een besmetting plaatsvindt. In tijden van pandemie is het aanbevolen om breed gebruik te maken van deze 'beschermende dam' (pré-testing, vaccinatie & certificatie), zowel op nationaal niveau alsook bij lokale uitbraken. Het controleren bij de toegang (op welke wijze ook) is met andere woorden een doeltreffende strategie om verdere verspreiding lokaal of nationaal te vermijden. Het volledig uitsluiten van elk risico kan niet. Dit brengt ons tot de vraag: welk risico vindt men –als samenleving- aanvaardbaar?

Luchtkwaliteit

Regeringscommissariaat Corona
Commissariat Corona du Gouvernement
Pedro Facon

Luchtkwaliteit

In vier events werd de luchtkwaliteit gemeten. Het betreft twee events binnen-passief (2, 3) en twee events binnen-actief (10, 8).

De foto die genomen werd van de ventilatie in sportzalen (10) is het meest compleet en allesomvattend.

De taskforce ventilatie van het coronacommissariaat heeft aanbevelingen ontwikkeld voor de praktische implementatie en bewaking van ventilatie en binnenluchtkwaliteit in het kader van COVID-19. Dit implementatieplan (<https://www.info-coronavirus.be/nl/ventilatie/>) heeft tot doel te evalueren of de aanwezige ventilatievoorzieningen, eventueel in combinatie met andere technische maatregelen zoals opengaande ramen en deuren, of toestellen voor luchtzuivering, kunnen zorgen voor een voldoende (equivalente) verluchting van de ruimte.

In het implementatieplan wordt hiervoor een ventilatiedebiet van 40m³/h/persoon naar voor geschoven, zodat de CO₂-concentratie lager is dan 900 ppm, wat wordt beschouwd als een aanvaardbare waarde om op maatschappelijk vlak de verspreiding van het virus via aerosolen beperkt te houden.

Het realiseren van deze waarde is het uitgangspunt voor de organisatie van dit testevent.

Het werd uitgetest in de context van fitness (1, 3 juni met respectievelijk 50/80 deelnemers), klimsport (80 deelnemers) en basketbal (op 9, 10 en 12 juni met respectievelijk 400/500/700 deelnemers).

Op basis van deze ervaring doen de onderzoekers een aantal aanbevelingen.

Aanbevelingen van de onderzoekers op basis van testevent ventilatie in sportzalen (10)

Gebruik geen zalen waar geen mechanische ventilatievoorzieningen zijn of geen opengaande ramen of deuren

Doe regelmatig beroep op een expert om de werking en debieten van eventueel aanwezige mechanische ventilatiesystemen te inspecteren, problemen te detecteren en te herstellen, systemen te onderhouden en beter af te regelen.

Houd bij de bepaling van de maximale bezetting rekening met de activiteitsgraad van de sporters om het nodige verse luchtdebiet per sporter op een veilige manier in te schatten. De tabel in bijlage die deel uitmaakt van de nieuwe versie van het implementatieplan bevat hiervoor de nodige gegevens.

Stel de regeling van het ventilatiesysteem zodanig in dat er tijdens de activiteiten een maximaal debiet aan verse lucht wordt geleverd. Voor systemen met CO₂-regeling is het belangrijk om de instelwaarde beduidend lager in te stellen dan de grenswaarde van 900 ppm, bij voorkeur lager dan 400 ppm. Voor systemen met recirculatie is het belangrijk de mengkleppen in te stellen op 100% buitenlucht, en te controleren of de weergave in het gebouwbeheersysteem overeenstemt met de realiteit.

Monitor de CO₂-concentratie op een representatieve plaats, of, beter, plaats meerdere sensoren.

Omwille van onzekerheden in CO₂-productie en van een goede menging van verse lucht in sportzalen blijft het belangrijk om de bereikte concentraties te monitoren, ook bij aanwezigheid van ventilatiesystemen, zodat tijdig kan ingegrepen worden, bijvoorbeeld door de werking van het systeem te verbeteren of door het openen van ramen en deuren, indien mogelijk in tegenovergestelde gevels.

Stem in ruimtes zonder mechanisch ventilatiesysteem de bezetting af op de beschikbare oppervlakte aan opengaande ramen en deuren, steunend op de vuistregels uit de aanbevelingen van de taskforce ventilatie, en monitor de CO₂-concentratie zoals hoger vermeld. Uit de testevenementen bleek dat deze vuistregels aan de veilige kant zijn.

Besteed ook aandacht aan de goede ventilatie van secundaire ruimtes (sanitair, kleedkamers), waar tijdens de testevents in één van de locaties de hoogste CO₂-concentraties werden gemeten.

Luchtkwaliteit, bevindingen

- Recent wetenschappelijk onderzoek toont aan dat aerosolen de hoofdroute zijn waarlangs de besmettingen verlopen. Ventilatie is een doeltreffend middel om het risico op een COVID-19-besmetting door aerosolen te verminderen. De taskforce ventilatie werkt aan een vernieuwd implementatieplan waarbij men focust op verbetering die mogelijk zijn op korte en middellange termijn. Deze verbeteringen moeten toelaten om voldoende ventilatie te garanderen in het kader van de COVID-19 pandemie.
 - Er wordt in het implementieplan pragmatisch vertrokken van een aantal stappen, waaronder: "Open ramen en/of buitendeuren waar mogelijk. Zijn er mechanische-ventilatiesystemen aanwezig? Analyse van de mechanische ventilatie installatie. Bepaling van de nominale capaciteit op basis van het ventilatiedebiet. Is er een CO₂-meter beschikbaar? "
- Alle sectoren die 'binnen' activiteiten organiseren worden uitgenodigd om een actieplan te ontwikkelen, gebaseerd op de aanbeveling voor de praktische implementatie en bewaking van luchtkwaliteit in het kader van COVID-19 .

Crowd- management

Regeringscommissariaat Corona
Commissariat Corona du Gouvernement
Pedro Facon

Crowdmanagement

Een geavanceerd crowdmanagement kan bijdragen tot het verminderen van het verspreidingsgevaar. Denk hierbij aan het verminderen van de contactduur en contactmomenten. Het event seated of non-seated laten plaatsvinden. Ruimte maken om te zingen en te dansen, al dan niet in compartimenten. Verder kan men zich de vraag stellen in welke mate men het gedrag van bezoekers kan beïnvloeden. Slaagt men erin om maatregelen zoals het gebruik van het mondkapje, handen wassen of desinfecteren te laten naleven.

Het zijn vragen die helaas erg onvolledig beantwoord worden op basis van de huidige test events. Er zijn zes testevents die focussen op crowdmanagement.

Drie events (1, 7 en 11) participeren in het onderzoek van de Karel de Grote Hoge School waarbij men de accuraatheid van manuele en technologisch meetmethodes nagaat. Men maakt een inschatting van welke meetmethode (klikstellingen, kwadranttellingen, cameratellingen, wifi-tellingen, radiogolf of mobiele data) het grootste potentieel heeft. Op basis van deze data gaat men (medio 2022) de accuraatheid van de telmethode na. De accuraatheid van meetmethodes zal op langere termijn een bijdrage leveren aan het beheren van bezoekerstromen (en dus terugdringen van pandemie). Op korte termijn geeft men wél 'learnings' mee inzake meetmethode én zou men ook de huidige metingen kunnen koppelen aan real-time interventies (bijvoorbeeld ingrijpen bij vormen van 'rode' zones).

In twee testevents werd een applicatie ontwikkeld waarbij:

- Het kopen van een ticket gecombineerd werd met een reservatie voor testing (8). Deze app zou naast alle nodige communicatie nodig voor de organisatie van het event ook voor een koppeling aan het registratiesysteem IC-Ticketmatic. Het testresultaat kan in dan in regel foutloos en met minder personele inzet overgebracht worden aan de bezoeker. Dit test resultaat geeft ook een signaal aan de toegang van de concertzaak waar de toegangscontrole wordt gescand.
- Inkomtickets (12) gecombineerd worden met CST- tickets in 1 unieke code. Dit leidt tot een efficiëntieverhoging aan de inkom (één controle in plaats van twee). Het Samenwerkingsakkoord betreffende de verwerking van gegevens met betrekking tot het Covid Safe Ticket laat dit niet toe.

In één testevent (11) werd door onafhankelijke observatoren (VIVES) met achtergrondkennis inzake crowd-management een verslag gemaakt met aanbevelingen rond het organiseren van een event zoals het werken met stewards, het maken van afspraken rond muziek na het event om te vermijden dat mensen blijven hangen, Een observatie en een advies door experts met achtergrondkennis inzake crowdmanagement kan de organisatie in tijden van pandemie versterken.

Crowdmanagement, bevindingen

In tijden van pandemie maakt een 'COVID-proof crowd-management' een groot verschil. Denk daarbij aan hoe organiseer je het werk zodanig dat men

- de afstand houdt tussen bezoekers;
- de duurtijd wordt beperkt waarin bezoekers mekaar ontmoeten en men 'hot spots' vermijdt;
- de instroom kan spreiden;
- het gebruik van hygiënische materiaal (gels ed.) kan bevorderen;
- het gebruik van mondkmaskers kan worden nageleefd;

...

Men kan dit door een aantal organisatorische ingrepen realiseren. Zoals het werken in teams die op mekaar ingespeeld zijn, het werken met stewards (en politie in tweede lijn), ...

De sleutel 'COVID-proof crowdmanagement' kan een belangrijke bijdrage leveren. Een ondersteuning van de organisator, het lokale bestuur en/of de veiligheidscel via een expertisenetwerk waar men advies kan inwinnen over het COVID-veilig organiseren van events is aangewezen. Lokale besturen zouden daardoor meer onderbouwd en (soms) strenger kunnen toezien op de veiligheid van events.

Bezoekersbeleving

Regeringscommissariaat Corona
Commissariat Corona du Gouvernement
Pedro Facon

Bezoekersbeleving

Een beperkt aantal bezoekersbevragingen vonden plaats (2, 6 en 8), omwille van methodologische redenen (representativiteit van bevraging & toesting inzake veralgemeenbaarheid) kunnen geen algemene conclusies worden verbonden.

De 'beelden en/of impressies' die organisatoren meegeven zijn:

- Een groot verlangen naar cultuur en sport, bezoekers zijn blij dat ze opnieuw kunnen genieten van een cultureel of sport event. Men is blij om opnieuw mensen te ontmoeten (8, 2)
- Bezoekers laten weten dat hun deelname weinig of niet beïnvloed werd door een sneltest (8)
- Er is een minder groot enthousiasme rond post-testing (2), met een discrepantie tussen 'bereid om zich na het event opnieuw te laten testen' (93%) en nadien 'aantal mensen die effectief post test hebben afgelegd' (42%)
- Men mocht niet dansen en zingen, het wordt door bezoekers gevoeld als een groot gemis (6)

Globale observaties en conclusies

Regeringscommissariaat Corona
Commissariat Corona du Gouvernement
Pedro Facon

Globale observaties, aanbevelingen en conclusies

In wat volgt wordt een onderscheid gemaakt tussen observaties, aanbevelingen en beslissingen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen hetgeen dient te gebeuren op korte termijn, tussen nu en medio/eind september en beslissingen die impact hebben op (iets) langere termijn mochten er lokaal, provinciaal of nationaal uitbraken zijn en die een onderdeel zijn van het actieplan 'preparedness'.

Belangrijkste observaties, aanbevelingen en conclusies inzake pre- en posttesten

Obs 1. Het organiseren van sneltesten op eventlocaties kent beperkingen in testcapaciteit.

Obs 2. Bezoekers laten weten dat hun deelname weinig of niet beïnvloed werd door een sneltest. Dit laatste strookt met de NL ervaring (men ervaart het als eerder onplezierig maar omwille van de korte duurtijd van de afname lijkt dit geen knelpunt voor bezoekers).

Obs 3. Het is aannemelijk dat het reguleren bij de ingang hetzij via pre-testing, hetzij via vaccinatiebewijs, de kans op een veilig event (vooral bij normale bezettingscapaciteit) aanzienlijk vergroot.

Aanbeveling

1.KT: Bij grote events is het aanbevolen om de toegang zoveel als mogelijk decentraal te organiseren.

Beslissing

1.KT: Een belangrijke digitale tool werd gecreëerd die toelaat om de controle op toegang te faciliteren. Het OCC beslist om tijdens de tweede golf testevents op te zetten die werken met CST-tickets, zodanig dat lessen kunnen getrokken worden inzake 'handeling' van het CST-ticket. Dit gebeurt bij voorkeur aan de hand van objectieve observaties van mensen met achtergrondkennis inzake crowdmanagement.

2.KT: De inzichten inzake haalbaarheid van het pre-testen voor evenementen, rekening houdend met het logistieke elementen, de timing, de capaciteit (van materiaal en zorgverleners), het budget, etc. gebaseerd op de indicaties door de testevents zullen worden verspreid (zie beslissing 1 en 2 van crowdmanagement).

3.LT: In tijden pandemie is het reguleren bij de ingang (hetzij via pre-testen hetzij via vaccinatiebewijs) een belangrijk onderdeel om een eventbeleving mogelijk te maken.

4.LT: Het OC erkent dat het reguleren bij de ingang een hoeksteen is voor een toekomstgericht pandemiebeleid. Het wordt toegepast afhankelijk van het risico-niveau en vormt bij lokale, provinciale en/of nationale uitbraken een belangrijk instrument. In dat geval moet worden voorzien in voldoende testcapaciteit. Ook voor bezoekers die reeds volledig gevaccineerd zijn is het pre-testen in functie van het voorkomen van verdere uitslaande besmetting wenselijk.

Belangrijkste observaties, aanbevelingen en beslissingen inzake **luchtkwaliteit**

Obs 1. Recent wetenschappelijk onderzoek toont aan dat aerosolen de hoofdroute zijn waarlangs de besmettingen verlopen. Ventilatie is een doeltreffend middel om het risico op een COVID-19-besmetting door aerosolen te verminderen.

Obs 2. Op basis van de observaties van de testevents kan men besluiten dat er nog heel wat verbetermarge is in het realiseren van een goede luchtkwaliteit. Stapsgewijze kan men – aan de hand het implementatieplan zoals uitgewerkt door de Taskforce ventilatie- stappen vooruit zetten. In het bijzonder voor binnen situaties op volledige capaciteit.

Aanbeveling

1.KT: Sterke inzet op ventilatie en luchtkwaliteit bij het organiseren van evenementen, het naleven van de vooropgestelde regels rond het gebruik van tenten controleren is aangewezen.

Beslissing

1.KT: Het OC onderschrijft de ambitie om sterk in te zetten op ventilatie en luchtkwaliteit. Ze beslist om te werken aan de hand van het vernieuwde implementieplan van de Taskforce testing waarbij men inzet op verbeteringen op korte en middellange termijn.

2.KT: De bevoegde ministers maken de actieplannen die ze ontwikkelen rond luchtkwaliteit kenbaar tegen het eerst volgende OC.

Belangrijkste observaties, aanbevelingen en beslissingen inzake **crowdmanagement**

Obs1. Een geavanceerd crowdmanagement kan bijdragen tot het verminderen van het verspreidingsgevaar.

Denk daarbij aan hoe organiseer je het werk zodanig dat men de afstand houdt tussen bezoekers, waarbij de duurtijd wordt beperkt waarin bezoekers mekaar ontmoeten en men 'hot spots' vermijdt, de instroom kan spreiden, het gebruik van hygiënische materiaal (gels ed.) kan bevorderen en het gebruik van mondkmaskers kan worden nageleefd.

Aanbeveling.

1. Het Crowd-management is een relatief jong kennisdomein. Ten tijden van COVID is het een belangrijke sleutel om een grotere veiligheid te organiseren.

Beslissing

1.KT: Er worden algemene richtlijnen betreffende crowdmanagement opgemaakt ter ondersteuning van de organisatoren

2.KT (en LT): Er wordt een expertisenetwerk opgezet (binnen NCCN?) zodanig dat organisatoren, lokale besturen en/of de veiligheidscel advies kunnen inwinnen en ervaring kunnen uitwisselen over het veilig organiseren van events.

3.KT (en LT) Lokale besturen kunnen daardoor meer onderbouwd én (soms) strenger toezien op het crowdmanagement en de veiligheid van events.

